

GEORO

of GEKORO?

Op 29 maart van dit jaar organiseerde de Gemeentelijke Commissie voor Ruimtelijke Ordening (Gecoro) van Herentals¹ een debatavond rond het thema ‘kernversterking in dorpen en kleine steden’. Er hing een positieve vibe in de zaal, die avond. Voor het eerst werd er ook een Gecoro-Prijs uitgereikt, voor een lokaal kernversterkend project dat ‘het gesprek over de stedelijke groei van de stad Herentals inspireert’. Een uitgelezen moment voor de organisatoren om de rol van de Vlaamse Gecoro’s – of is het Gek oro’s? – onder de loop te nemen. En om een paar tips mee te geven voor andere gemeenten...

TIM VEKEMANS [RE-ST ARCHITECTENVENNOOTSCHAP]

Van betonstart naar betonstop

We worstelen met ons grondgebruik. De grenzen van onze horizontale verstedelijking zijn allang overschreden. De vlakheid van ons lage land speelt ons hierbij duidelijk parten. Met de opmaak van het gewestplan, de onbenoemde ‘betonstart’, betonneerden we samen waar we zouden kunnen bouwen. Het vastleggen van bestemmingen bracht rechtszekerheid voor grondbezitters en het bouwen werd een belangrijke motor voor onze welvaart en ons persoonlijk geluk. Er is dan ook weinig dat erop wijst dat de Vlaming vandaag ongelukkig is met zijn woonsituatie. Persoonlijke eigendom heeft zich diep geworteld, met al zijn voordelen, maar ook met alle ondertussen zichtbare ruimtelijke nadelen. Onze bouwcultuur bracht ons op plaatsen die niet ‘bestemd’ zijn voor het bouwen. Het collectief besef blijkt te groeien dat we te veel knabbelen aan onze open ruimte. Sinds kort heeft Vlaanderen kennismemaakt met het begrip betonstop. Hierdoor krijgt het debat over hoe we verder moeten omgaan met onze behoeftes en open ruimte de aandacht die het dringend nodig heeft. Als Gecoro kunnen we niet anders dan deelnemen aan dit debat.

‘Interactiviteit en “vooruit zijn in visie” is essentieel voor een gecoro.’

Joris Van Gool, partner Gands, winnaar Gecoro-Prijs Herentals 2017

Werk aan de kleine stad en het dorp

Als Gecoro Herentals streven we ernaar niet langer de traditionele afstandelijke beoordelingscommissie te zijn, maar een nauw betrokken partner. Door bewust een eigen stem te laten horen doen we een poging om echt mee te praten als bruggenbouwer tussen initiatiefnemers, ontwerpers, administratie en bestuur. En er gebeurt wat in Herentals en omstreken. Vele ruimtelijke uitdagingen komen samen in de schaal van de kleine stad en het dorp. Hoe kunnen we verdichten binnen de grenzen van onze huidige bebouwing? Wat is de rol en waarde van publieke (groene) ruimte? Kan het openbaar vervoer met ons station een echte slagader voor de stad worden en een volwaardig alternatief zijn voor het Kempische pendelverkeer? Hoe kunnen we onze scholen verbreden? Geothermische warmtepompen zouden toch moeten kunnen gedijen op zanderige Kempengrond? En wat als de kleinschalige land- en tuinbouw zijn producten meer lokaal zou kunnen afzetten? Veel werk en veel kansen dus. De recente organisatie van ons Gecoro-event over kernversterking in kleinstedelijk gebied was een kleine bijdrage in het uitwisselen van kennis. Als Gecoro zijn we in de positie om te inspireren, zowel met verhalen over lokale ‘best practices’ als met beleidsvisies op regionaal niveau. Ze kunnen beweging brengen in het stedelijke vernieuwingsproces waarbij een hele bouwsector zich moet heroriënteren op zoek naar nieuwe ruimtelijke oplossingen. Gecoro’s kunnen en mogen niet aan de zijlijn blijven staan in dit proces. Ze moeten juist voorop lopen.

‘Veel burgers zijn niet op de hoogte van de rol van de Gecoro. Zij, en zeker ook projectontwikkelaars, zijn een mogelijk publiek voor volgende Gecoro-events.’

Eddy Hendrickx, H&D investmentgroup, winnaar Gecoro-Prijs Herentals 2017

‘Het is goed om te zien hoe steden en gemeenten zeer bewust omgaan met ruimtelijke kwaliteit en hierbij vaak vooruitstrevend en baanbrekend werk verrichten.’

Koen Janssens, Ruimtelijk planner Antea Group

Gecoro-Prijs Herentals 2017

Aan de zijlijn blijven staan is dus geen optie. Als Gecoro Herentals willen we heel specifiek een vertrouwensband nastreven met initiatiefnemers en ontwerpers. Het doel van het Gecoro-event in maart jl. was dan ook inspirerende praktijkervaringen van buurgemeenten te delen. Zo sprak Rob Krabbenborg over de kernversterkende keuzes die de stad Geel durft te maken. Inne Pijpers deelde de ervaringen die ze in Olen hebben met het verdichten op maat van een dorp. Vlaams Bouwmeester Leo Van Broeck begeesterde de aanwezigen met zijn analyse en visie op ruimtelijke keuzes die in de toekomst moeten worden gemaakt. Een geschikt moment, dachten we, om een Gecoro-Prijs in het leven te roepen. Hiermee wilden we het meest veelbelovende project dat ons de voorbije twee jaar werd gepresenteerd in de bloemetjes zetten. De eerste Gecoro-Prijs Herentals gaat naar het project van POLO Architects en opdrachtgevers H&D Investmentgroep en Gands voor een woonverdichting op een uitdagende locatie. Aan de randen worden oplossingen gevonden voor dichter wonen in een kleinschalige bestaande omgeving met de buitensingel rond de stad in de buurt. Het project stelt het maken van kwalitatieve publieke ruimte voorop. Een bemoeidigend uitgangspunt, zeker in combinatie met de ambitie om architecturale kwaliteit te leveren. Dit maakt het project tot een voorbeeldcase in wording, al roept het ook wel vragen op. Kan het wonen in kleinstedelijke context hoger klimmen dan twee of drie bouwlagen? De Vlaams Bouwmeester was in zijn lezing van oordeel dat hoogteaccenten in kleinschalige stedelijke context overwogen kunnen worden. Durft het project te pionieren in de reductie van het aantal parkeerplaatsen en het inzetten op autodelen en fietsvriendelijkheid? Het project agendeert een aantal onderwerpen en keuzes die het de moeite waard maken om het op nauwe voet verder te volgen.

Gek oro

Mogen we ook eens Gek doen? Onder dat motto zullen wij de komende maanden brainstormen over een lijst met misschien gekke maar eenvoudige toekomstwerven voor onze stad. Een verzameling van ideeën rond publieke ruimte en mobiliteit om de kernversterking in onze stad fysiek en mentaal te flankeren. Sommige zouden morgen al realiteit kunnen zijn. Kunnen we de volledige zone 30 in het centrum definitief tot fietsstraten benoemen? Kan onze Grote Markt 365 dagen per jaar auto-vrij zijn? Andere voorstellen vragen iets meer inspanningen en investeringen, zoals een voorstel voor breedgedragen brede scholen. Of een voorstel voor honderd nieuwe bomen extra in het stadscentrum of vijf kilometer minder betonwegdek in onze gemeente. Architect Luc Deleu hield in zijn Proposals (1972) al een pleidooi voor de aanplant van een stedelijke fruitbomenlaan en de aanleg van een stedelijke mesthoop. Het zou zomaar eens kunnen in ons nieuwe Begijnhofpark. En waarom geen lange stedelijke gazonstroken aanleggen? De nood aan een wervende visie op mobiliteit en publieke ruimte lijkt ons alvast een goede aanleiding om andere Gecoro’s bij deze uit te nodigen om mee na te denken over de organisatie van een volgend Gecoro-event. Laat dit artikel vooral als een uitnodiging worden gelezen.

‘Het is aan de gemeenten om eventueel in de richtingen die de Bouwmeester uiteenzet te evolueren of dit in de praktijk te brengen. Een helse of hemelse taak, het is hoe je het bekijkt.’

Catherine Verbist, Gecoro-lid in Nijlen en Olen